

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Јануар 2022.

Београд, фебруар 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Испос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Према резултатима обеју анкета, инфлациона очекивања представника финансијског сектора наставила су да се крећу око нивоа од 4%. Према резултатима јануарске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора снижена су са 4,5% на 4,2%. С друге стране, према анкети агенције Блумберг, инфлациона очекивања финансијског сектора за фебруар наредне године порасла су са 3,5% на 4,0% и на тај начин се приближила вредности из Ипсосове анкете.

Инфлациона очекивања привредника, према анкети агенције Ипсос, остала су непромењена и износе 6,0%. Међутим, оцена ценовних притисака и у погледу цена инпута и у погледу цена сопствених финалних производа/услуга нижа је него у претходној анкети.

Уобичајено виша у односу на очекивања осталих сектора, очекивања становништва нису мењана и износе 10,0%. Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек нам указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Када је реч о средњорочним очекивањима (за две и три године унапред), она су у мањој мери одреаговала на виши ниво текуће инфлације и нижа су у односу на краткорочна очекивања. Према јануарској анкети, средњорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора крећу се у распону од 3,0% до 3,5%, а код привреде од 4,5% до 5,0%, док су очекивања становништва остала непромењена у односу на новембар и износе 10,0%.

Овакви резултати анкете указују на то да и финансијски сектор и привреда актуелну вишу инфлацију перципирају као привремену, што је уједно и оцена Народне банке Србије, као и већине водећих централних банака у свету.

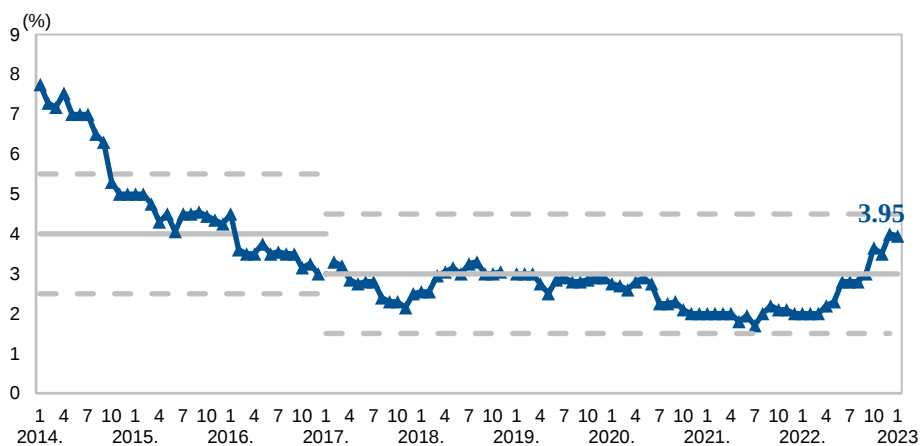
Усидреност инфлационих очекивања је, између осталог, и резултат стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора, према јануарској анкети агенције Ипсос, износе 4,2% и нешто су нижа него у децембру, када су износила 4,5%. Према резултатима фебруарске анкете агенције Блумберг, инфлациона очекивања износе 4,0%.

Јануарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ наставила је да се креће у границама циља Народне банке Србије и износила је 3,95%.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Када је реч о средњорочним очекивањима представника финансијског сектора, она за две године унапред износе 3,5% (непромењено у односу на децембар), док су за три године унапред непромењена на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%) још од јуна 2021. Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора од увођења овог питања у анкету (март 2014) крећу се у границама циља.

Стабилно кретање средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације указује на то да они карактер тренутних инфлаторних притисака оцењују као привремен.

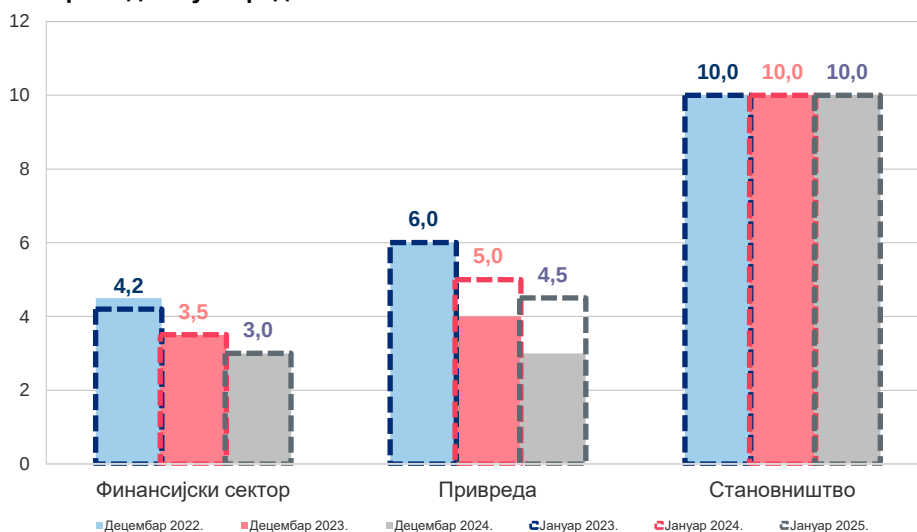
¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања износе 6,0%, што је непромењено у односу на децембраску анкету, док су очекивања за две и за три године унапред порасла, али су и даље нижа од краткорочних и крећу се у распону између 4,5% и 5,0%.

Јануарска анкета бележи пад учешћа привредника који очекују раст цена инпута у својој производњи у наредна три месеца и наредних 12 месеци. За период од три месеца унапред, 70–75% привредника не очекује промене цена инпута, као ни сопствених готових производа/услуга, што су више вредности у односу на претходну анкету и могло би да укаже на благо смиривање трошковних притисака.

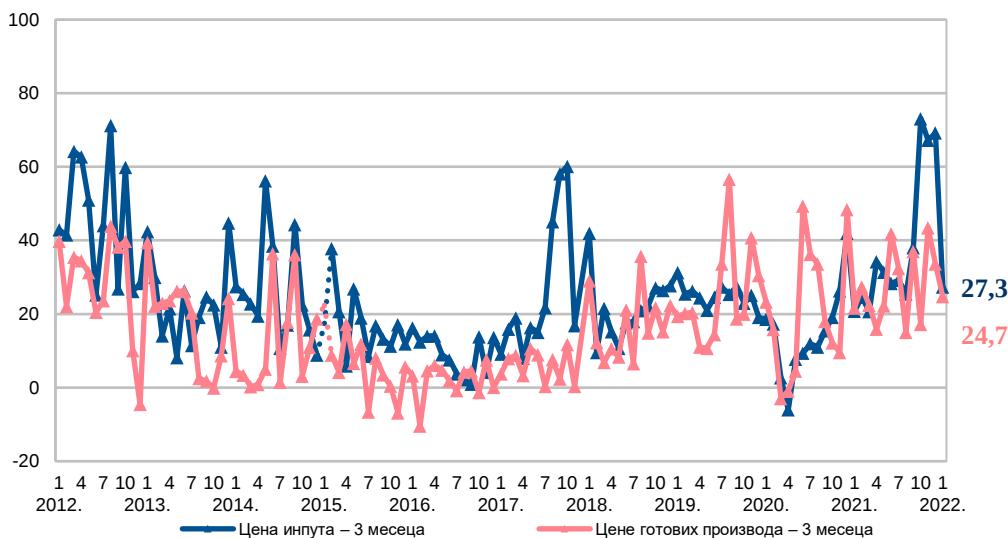
Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

Извор: Ипсос.

Перцепција пословања привредника оптимистичнија је у односу на претходну анкету када су у питању очекивани пословни услови у наредних 12 месеци. Такође, поправљена је оцена пословних услова у претходна три месеца, по којој, први пут од септембарске анкете, већи број привредника оцењује да су се пословни услови побољшали у односу на број оних који сматрају да су се пословни услови погоршали.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

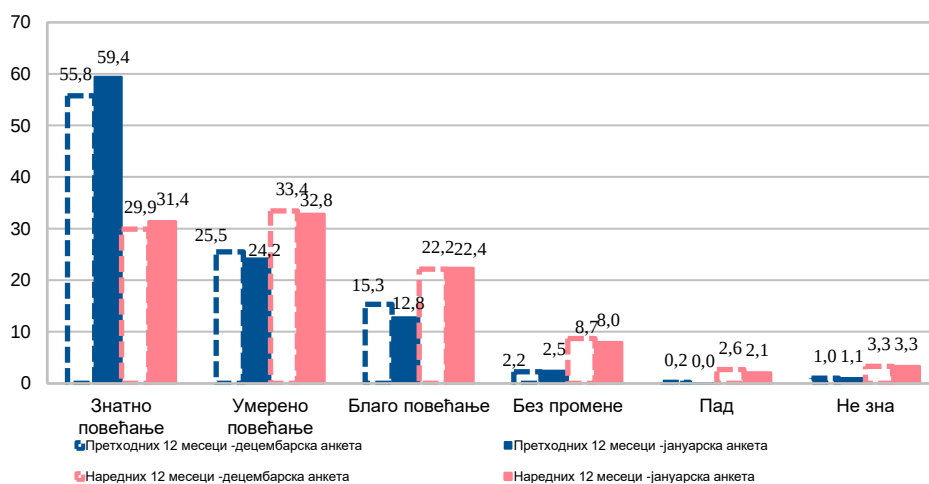
Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања становништва остала су стабилна на нивоу од 10,0%.

И даље највећи део анкетираног становништва (око 55%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати.

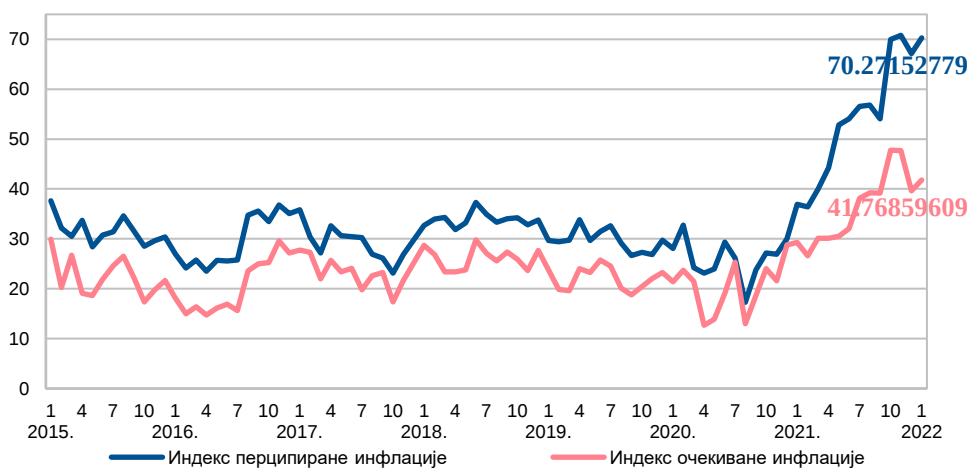
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Индекс перципиране инфлације у јануару био је благо виши него у децембру, при чему је учешће испитаника који сматрају да су у претходних 12 месеци цене знатно порасле око 59%.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације још увек нам указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних 12 месеци и указује на то да и сектор становништва оцењује текући раст инфлације као привремен.² То, такође, указује и на предвидиво и стабилно економско окружење и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/ioi/izvestaji/ioi_02_2016.pdf).